היתר מעלין את האיסור *והתנן גידולי תרומה תרומה? בגידולי גידולין קאמרינן הא נמי תנינא גידולי גידולין חולין! הא קמ"ל אפילו בדבר שאין זרעו כלה והתנן הטבל גידוליו מותרין בדבר שזרעו כלה אבל דבר שאין זרעו כלה גידולי גידולין אסורין! בעיא דרבו גידולין על עיקרו מותר קא משמע לן:

הדרן עלך הנודר מן הירק

קונם יין שאני טועם היום אינו אסור אלא עד שתחשך שבת זו אסור בכל השבת ושבת (א) שעברה, חדש זה אסור בכל החדש ור"ח להבא שנה זו אסור בכל השנה וראש השנה לעתיד לבא שבוע זה אסור בכל השבוע ושביעית שעברה, ואם אמר יום אחד, שבת אחת, חדש אחד, שנה אחת, שבוע אחד, אסור מיום ליום/ *עד הפסח אסור עד שיגיע עד שיהא אסור עד שיצא, עד *לפני הפסח רבי מאיר אומר אסור עד שיגיע רבי יוסי אומר אסור עד שיצא: **גמ'** קונם יין שאני טועם, כו' אמר רבי *ירמיה לכשתחשך צריך שאלה לחכם, מאי טעמא? אמר רב יוסף גזירה "היום" משום "יום אחד" א"ל

רש"י

תרומה. דאין גידולי היתר מעלין את האיסור: **בגידולי גידולין קאמר**. דהכי קאמר גידולי בצל של תרומה שנטעה ורבו גידוליו על עיקרו דהוו להו גידולי גידולין: **תנינא וכו'**. דגידולי גידולין של תרומה חולין: **אפי' בדבר שאין זרעו כלה**. כגון בצל גידולי גידולין מותר: **בדבר שזרעו כלה**. כגון חיטים גידולי גידולין דזהו השני: **סריך רבויא של גידולי גידולין דרבו גידוליו על עיקרו מותר קא משמע לן**. כלומר הא אתא לאשמועינן גידולי גידולין של בצל של תרומה ורבו אותן גידולין על עיקרו מותר דזהו השלישי:

הדרן עלך הנודר מן הירק

קונם יין שאני טועם היום. דמשמע כל זמן שהוא יום ותו לא: **שבת זו**. והיה עומד בשבת אסור בכל השבת בששת ימי השבוע: **והשבת שעברה**. כלומר (ב) ובשבת שהוא עומד בה ולהכי קרי ליה שעברה לפי שהשבת זה אינו מתחשב אחר ימים הבאים אלא אחר ששת ימים שעברו: **חדש זה**. אמר קונם יין שאני שותה בזה החדש והיה עומד באותו יום של ר"ח: **אסור בכל החדש**. בכל שלשים יום הבאים: **וראש חדש לבא**. כלומר (ג) (ר"ח) זה שהוא עומד (לתוכו הוא) נמנה עם ימים הבאים שהוא ראשון שלהם: **וכן אם היה עומד בראש השנה ואמר קונם יין שאיני טועם שנה זו**. אסור בכל השנה ואותו היום של ראש השנה שהוא עומד בו ולהכי קרי "לעתיד לבא" לפי שהוא נמנה לימים ולחדשים הנכנסים שהוא אחר זמן ולהכי קאמר "לעתיד" ולא קאמר 'להבא': **ואם היה עומד בשנת השמיטה ואמר קונם יין שאיני טועם בשבוע זו אסור בכל השבוע הבא**. (ד) ואותה שנה שביעית שהוא עומד בה נמנית לשבוע שעברה להכי קרי ליה שעברה: **ואם אמר**. שאיני טועם יום אחד (ה) מעת לעת שאם היה עומד בשעת הנדר בחצי היום אסור למחר עד חצי היום וכן אם אמר שבת אחד באיזה יום שעומד בשבוע אסור עד יום שמיני לאותו יום שנדר וכן בשנה אחת וכן בשבוע אחת אסור שנה שלימה ושבוע שלם מיום ליום: **גמ' לכשתחשך**. אע"פ שעבר היום: **צריך שאלה לחכם**. להתיר לו נדרו משום היכרא: **גזירה היום אטו יום אחד**. דאי אמרת לכשתחשך (ו) (אע"פ שעבר היום) הוי מותר אתו למימר נמי כי נדר יום אחד ועומד בחצי היום מותר לכשתחשך ואינו לא הוי מותר עד מעת לעת הילכך צריך שאלה לחכם וכיון דבעי שאלה לחכם חכם חוקר כילד נדר ולא יבא לידי חילול נדר: אי

דאפילו גידולי גידולין של טבל אסורים בדבר שאין זרעו כלה כל שכן של תרומה דהא בדבר שזרעו כלה גידולי תרומה וגידולי טבל חולין: בבעיא דרבו גידוליו על עיקרו דמותר קמ"ל. דהא דאסור גידולי גידולין, בלא רבו, אבל רבו אפי' גידולין מותרין דגידולי היתר מעלין את האיסור:

ר"ן

קונם יין שאני טועם היום אינו אסור אלא עד שתחשך. דכיון דאמר היום לא משמע אלא עד שיגמור אותו יום דהיינו עד שתחשך: **שבת זו**. אם נדר באחד מימי השבוע אסור בכל ימי השבוע ויום שבת עצמו בכלל איסור של שבוע שעבר דכי אמרי אינשי שבת זו דעתייהו על ימי החול הבאים ועל יום השבת: **חדש זה**. אם נדר באחד מימי החדש אסור בכל החדש וראש חדש להבא שאין ראש חדש שאחר ימי החדש מכלל האיסור אלא להבא הוא נמנה ומותר: **שנה זו** אסור בכל השנה. דהיינו עד ראש חדש תשרי אבל ראש חדש תשרי לעתיד לבא ואינו מכלל האיסור: **שבוע זה**. שני שמיטה זו אסור עד שישלמו ששה שנים של שמיטה ואסור גם כן בשנה השביעית שדינה כלשעבר זהו פירוש מתניתין. ואחרים פירשו שבת זו אסור בכל השבת כגון שעומד ביום השבת ונדר ואמר שבת זו וקתני דאסור בכל השבת הבאה ויום שבת זה שעומד בה עכשיו אע"פ שהוא מכלל שבוע שעברה והיינו דקתני והשבת לשעבר. חדש זה אסור בכל החדש וראש חדש להבא כגון דקאי בראש חדש וקתני דאסור בכל החדש הבא וביום ראש החדש עצמו שנדר והא פרכינן בגמרא פשיטא. שנה זו כגון שנדר בראש השנה אסור בשנה הבאה וביום ראש השנה עצמו שדינו כלהבא. שבוע זה אסור בכל השבוע ושביעית לשעבר כלומר דקאי בשנה השביעית ואמר שבוע זה וקתני דאסור כל שני שמיטה הבאים ובשנה השביעית עצמה שעומד בה אע"פ שנימנית מכלל שבוע שעברה ולפי האי פירושא נראה לי דמאי דקתני גבי שבת ושביעית לשעבר וגבי חדש ושנה להבא ולא קתני כולהו כלהבא לאשמועינן דיכא דנודר באמצע זמנים הללו דבאמצע שבת ואמצע שביעית אסור בשבת ושביעית הבאים מה שאין כן בנודר באמצע החודש ואמצע שנה שמותר בראש חדש וראש השנה הבאים מיהו האי פירושא ליתיה דכיון דשבת זו או שבוע זה קאמר למה יאסר בשבת ושבוע הבאים הוה לן למימר שלא יאסר אלא ביום שבת ושנה שביעית שעומד בהן וכדאמרינן בפ"ק דראש השנה דהמודר הנאה מחבירו לשנה אפילו לא עמד אלא בכ"ט באלול כיון שהגיע אחד בתשרי עלתה לו שנה אלא פירושא קמא עיקר: **ואם אמר יום אחד** שבת אחת וכו' אסור מיום ליום. כלומר היקף אחד וביום אחד אסור מעת לעת: **גמ' לכשתחשך צריך שאלה לחכם**. אע"ג דמדינא כי אמר היום מותר לכשתחשך כדאמרינן במתניתין אפילו הכי מדרבנן צריך שאלה: אמר רב יוסף גזירה היום משום יום

גידולי גידולין אסורין גבי טבל הייט כל כמה דלא רבו גידולי גידולין על העיקר אבל הכא ברבו הלכך תבטלי גידולין לעיקר ובספרים כתוב ליתיה דרבו גידולין על עיקרו מותר קמ"ל ויש לפרש כדפרישית דתלתא דרכי תנינא תייני דרבו גידולין על עיקרו:

תוספות

בגידולי גידולין. כהך דבצל נטעה הוי גידולין של תרומה: **קמשמע לן** דבי תנינא דאפילו בדבר שאין זרעו כלה גידולי גידולין חולין **והתנן** הטבל גידוליו מותרין בדבר שזרעו כלה אבל דבר שאין זרעו כלה גידולי גידולין אסורין הרי דאין זרעו כלה גידולי תרומה כמו טבל: ה"ג התם דלא רבו הכא דרבו. פירוש הא דאמר

פי' הרא"ש

והתנן גידולי תרומה תרומה. מתנה היא בפ"ט דתרומות (מ"ד) ומתרצינן בפ"ק דשבת (דף יז:) דילמא מקלט: הא נמי תנינא. אי איירי נמי בגידולי גידולין אכתי איכא לאקשויי מאי קמ"ל מתנה שלימה שנינו גידולי גדולין מותרין סיפא דקך מתני' דגידולי תרומה תרומה היא: והא תנן הטבל גידוליו תרומה כו'. וכיון

הדרן עלך הנודר מן הירק

קונם יין כו' שאני טועם היום אינו אסור אלא עד שתחשך. ולא אמר דאסור עד מעת לעת כמו בקיפה דאמר יום אחד: **שבת זו**. ועומד באמצע ביום ג' או ביום ד' אסור בכל השבת. כלומר כל ימי אותה השבוע עד סופה ושבת שעברה כלומר ושבת הבא עליו סוף השבוע אסור כמו כן דאף השבת משבוע שעבר ובגמ' פריך פשיטא: **חדש זה**. ועומד בט"ו ימים בשבת אסור בכל החדש עד סופו: ור"ח להבא. פי' ר"ח שבא של אחריו היינו כלהבא ומותר בו שהוא [מחדש] הבא: **שבוע זה** אסור בכל השבוע. ועומד הוא באמצע השמיטה בשנה רביעית או חמישית לשמיטה אסור עד סוף השבוע: והשביעית שעברה כלומר שנה השביעית הבאה היא כלשעבר שנמנית עם שמיטה שעברה ואסור בה, פי' זה רהוט: וי"מ שבת זו ועומד ביום שבת ונדר בשבת זו אסור בכל השבת כלומר בכל השבוע הבאה ושבת שעברה כלומר ויום השבת שהוא נדר בו גם הוא אסור ואע"פ שאחת הוא שהוא משבוע שעבר הואיל ונדר בו אסור ובגמרא פריך פשיטא. חדש זה ועומד בראש חדש אסור בכל החדש ור"ח שהוא בו כלהבא כלומר אותו ר"ח שנדר בו אסור ולכך קרי ליה להבא שהוא עם ראש חדש הבא וכן גבי ראש השנה נמנה משנה הבאה לכך קרי ליה להבא לפי שהוא נמנה משנה הבאה. שנה זו ועומד בראש השנה. שבוע זו ועומד בשנה שביעית אסור בכל השבוע ובשביעית שעברה כלומר אע"פ שהיא מלשעבר אסור בה כיון שנדר בה: **מיום ליום**. כלומר עד שנה אחרת באותו יום וכן בשבוע אחרת לאותו יום שנדר: הנודר עד הפסח אסור עד שיגיע. דבלשון בני אדם עד ולא עד בכלל לכך אינו אסור אלא עד שיגיע: עד פני הפסח ר' מאיר אומר עד שיגיע. דת"ק עד לפני יום של פסח: ר' יוסי אומר עד שיצא. דשמא ה"ק עד פני שעה אחרונה של יום אחרון של פסח דספק דמתית אינש נפשיה לספקא ושמא נתכוון לומר פני שעה אחרונה: אמר ר' ירמיה לכשתחשך צריך שאלה לחכם. כלומר אי שרי ליה כשאמר היום לכשתחשך אתי למישרי כשאמר יום אחד ואז הוא אסור עד מעת לעת: הכא מתוס היום דהיום הוא אסור עד הערב ומשני היום ביום אחד מיחלף ואתי למשרי כשנדר בבוקר ואומר קונם יום אחד באמצע היום כשיבא מעל"ע לא יבא להתיר כשאמר באמצע היום שעדיין לא עמד לא מע"ל ולא יום שלם: אמר

עד שתחשך. שכן דרך בני אדם כשאומרים היום רוצים לומר עד השלמת היום: **שבת זו**. עומד באמצע השבת ואמר שבת זו אסור בכל השבוע: והשבת שעבר. ואסור נמי ביום השבת כי הוא בכלל שעבר: חדש זה אסור בכל החדש. אם עומד באמצע החדש ואמר חדש זה אסור עד תשלום החדש ור"ח להבא ומותר בר"ח כי הוא נמנה עם החדש הבא וכן פי' שנה זו שאם נדר באמצע השנה אסור עד תשלום השנה ומותר בר"ה כי הוא נמנה עם העתיד לבא ולשון העולם לומר חדש הבא ושנה העתידה לבא: שבוע זו. היה עומד באמצע השמיטה ואמר שבוע זו אסור עד תשלום השמיטה והשביעית בכלל שמיטה שעברה. וי"מ שבת זו כגון שעומד ביום השבת ואמר שבת זו אסור בכל השבוע הבאה וגם יום שבת זו שהוא עומד בו דלא תימא כיון שעבר מקצת היום וגם הוא משבת שעברה לא יאסר בו וכן אם עמד בר"ח ואמר חדש זה אסור בכל החדש וגם יום החדש נמנה להבא ואסור בו דלא תימא כיון שעבר מקצת היום אין דעתו עליו וכן אם עמד בר"ה ואמר שנה זו עלי אסור בכל השנה וגם ביום ר"ה וכן אם עמד בשנה דשמיטה ואמר שבוע זו אסור בכל שמיטה הבאה וגם בשנת השמיטה שהוא עומד בה ואע"פ שעברה מקצתה ולשון עיקר: אם אמר יום אחד שבת אחת שנה אחת שבוע אחד אסור מיום ליום. אם עומד באמצע היום ואמר יום א' אסור עד למחר כעת הזאת וכן אם עומד בא' בחדש ואמר חדש עלי אסור עד א' לחדש הבא וכן בשנה וכן בשמיטה: **גמ'** לכשתחשך צריך שאלה לחכם. רבי ירמיה לאו לפרש מתני' קא אתי דמתני' שריא ליה לכשתחשך בלא שאלה אלא סברא דנפשיה קאמר שהחמיר וגזר גזירה זו להצריכו שאלה לכשתחשך ורב יוסף מפרש טעם גזירתו שאם תתירו לכשתחשך בלא שאלה אתי לאחלופי בשנדר יום אחד להתירו לכשתחשך: ליגזור

שאלה לחכם. ואינו מותר בלא שאלה ואע"ג דמן הדין היה מותר שהרי הגיע זמנו גזירה אטו היכא דאמר יום אחד
*) א"ה' דחיים לאיחלופי ליגזר ביום אחד דליתסר אף כשהגיע תמת לעת עד הלילה שאמר עד מעת לעת משום היום אחד עלי לכשתחשך שסבור שקיים נדרו לפי שעבר יום אחד אבל יום אחד בהיום לא מיחלף אם נתיר לו כשאמר יום אחד בא
*) שייך לע"ב

הגהות הב"ח (א) במשנה ושבת (שעברה) תו"מ וכ"ב ס"א לשעבר וכן בסמוך: (ב) רש"י ד"ה והשבת שעברה כלומר ובשבת: (ג) ד"ה וראש חדש להבא כלומר וכר"ח זה שהוא עומד בתוכו שהוא נמנה: (ד) ד"ה ואם היה וכו' ואותה שנה וכו' שמינית לשבוע: (ה) ד"ה ואם אמר וכו' יום אחד מעת לעת: (ו) ד"ה גזירה וכו' לכשתחשך הוי מותר בלא ובלא עוד אע"פ שעבר היום נמחק:

גליון הש"ס גמ' הטבל גידוליו מותרין. קשה לי הא בטבל לא"ש דגדולין יבטלו דהא טבל בכ"ש והוי כמו נדרים דגדולי גידולין מותרין דאין לו ביטול דמי השו"מ וה"ל בטבל וצ"ע: ברש"י ד"ה ור"ח להבא. כלומר. עיין ר"ס דף טז ע"א רש"י ד"ה להבא:

מב א מיי' פי"א מהל' תרומות הל' כא: מג ב מיי' שם הל' כב: מד ג מיי' פ"ג מהל' מעשרות הל' ו סמג עשין קלה: מה ד מיי' פי"א מהל' תרומות הל' כג: א ה מיי' פי"ב מהל' נדרים הל"א סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רכ סעי' א: ב ו מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעי' ג: ג ז מיי' שם הל"ב טוש"ע שם סעי' ד: ד ח מיי' שם הל"ד טוש"ע שם סעי' ו: ה ט מיי' שם הל"ה טוש"ע שם סעי' ט: ו י מיי' שם הל"ו טוש"ע שם סעי' ח: ז כ מיי' שם הל"ג טוש"ע שם סעי' ג: ח ל מיי' שם הל"ג טוש"ע שם סעי' ה: ט מ מיי' שם הל"ד טוש"ע שם סעי' ו: י נ מיי' שם הל"ט טוש"ע שם סעי' י: יא ס ע מיי' שם הל"ז טוש"ע שם סעי' יא: יב פ צ מיי' שם הל"ז טוש"ע שם סעי' ח:

תרומות פ"ט מ"ד [פסחים לד. שבת יז:]

פסחים לד. [תרומות פ"ט מ"ו]

[קידושין סד.] פרש"י ר"ן והרא"ש עד סוף המשנה תמצא לקמן סא ע"א

[בהרא"ש בפסקיו איתא א"ר ירמיה בר אבא לכשתחשך וכו' וכצ"ל ובדליתא בסוגיין בע"ב ופי' ר"ן והרא"ש שם וכ"ה בהשב"א]

[נ"ל פני וכן גירסת רש"י והר"ן והרא"ש לקמן סא. וכן הטתיק טוש"ע יו"ד סימן רכ סעי' יא וכן הוא בכתובה גזי' ע קדושין סד.]